

EU-finansiering ur ett Region Skåne-perspektiv

Uppföljning av programperioden 2014–2020

Externa relationer och stöd

Avdelningen för regional utveckling, Region Skåne

rev 2023-02-23

INNEHÅLL:	sida
Introduktion, syfte och avgränsningar	3
Sammanfattning – EU-finansiering ur ett Region Skåne-perspektiv	4
Uppföljning av programperioden 2014–2020	6
Skåne har fått 10 miljarder SEK från EU under programperioden 2014–2020	
60 miljoner SEK i EU-medel till Regional utveckling, Region Skåne	
Region Skåne: strategisk motor, facilitator, finansiär och beslutsfattare	
Lärdomar från programperioden	
Projektexempel	13
MatchIT	
PRIS	
CoSkill	
Nudge	
Affärsutvecklingscheckar	
Elbilslandet	
ESS & MAX IV: Cross border Science and Society	
Ett sammanhängande transportsystem i Greater Copenhagen	
HALOS	
GREAT	
LIFE Coast Adapt	
Fördjupning: Region Skånes medverkan i EU-program 2014–2020	25
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska Socialfonden (ESF)	
Öresund-Kattegat-Skagerrak (ÖKS)	
Södra Östersjöprogrammet	
Östersjöprogrammet (BSR)	
Nordsjöprogrammet	
Källor	34

Introduktion, syfte och avgränsningar

EU har ett stort antal program som kan medfinansiera projekt för att utveckla Skåne. De är viktiga strategiska verktyg för insatser inom Regionala utvecklingsnämndens prioriteringar och den Regionala utvecklingsstrategins intentioner.

Denna sammanställning syftar till att

- Följa upp Region Skånes medverkan i EU-projekt under förra programperioden (2014–2020) för att peka på den nytta EU-programmen haft för Region Skåne och Skåne.
- Samla erfarenheter från förra programperioden i en lärandeprocess för att bättre ta tillvara nästa period; vad kan vi göra bättre nästa gång?

Sammanställningen handlar huvudsakligen om Region Skåne men har även utblick mot hela Skåne där det varit relevant och möjligt. Fokus ligger på Regional utvecklingsnämnden och avdelningen för regional utveckling.

Redovisningen tar utgångspunkt i EU-program där avdelningen för regional utveckling haft en viktig roll och där nyttan varit särskilt stor utifrån Regionala utvecklingsnämndens prioriteringar. Sammanställningen är inte en komplett redovisning utan målar de stora penseldragen och visar viktiga exempel på projekt som genomförts inom regional utveckling.

EU-program – översikt:

- **Europeiska Regionala utvecklingsfonden Skåne-Blekingeprogrammet** (ERUF) – regionalt program för att stärka ekonomisk och social sammanhållning
 - **Europeiska Socialfonden Sydsverige** (ESF 2014–2020) och **Europeiska Socialfonden+ Sydsverige** (ESF+ 2021–2027) – nationella program med regionala handlingsplaner för att förstärka och utveckla arbetsmarknadspolitiken
 - **React-EU** och **Care** – nationella program inom Regionalfonden och Socialfonden med fokus på omställning till följd av Coronapandemin och särskilda insatser för flyktingar i Europa.
 - **Interreg-program** – gränsregionala samarbete mellan regioner i olika länder
 - **Öresund-Kattegat-Skagerrak (ÖKS)**
 - **Södra Östersjöprogrammet (South Baltic)**
 - **Östersjöprogrammet (Baltic Sea Region)**
 - **Nordsjöprogrammet (North Sea Region)**
 - **Interreg Europe**
 - **LIFE** – program för miljö-, klimat-, och naturprojekt
 - **CEF (Connecting Europe Facility – Fonden för ett sammanlänkat Europa)** – program för att finansiera infrastrukturinvesteringar som sammanlänkar olika delar av EU (energi, transport, telekommunikation etc)
 - **LEADER** – program för att stödja landsbygdsutveckling
 - **Horisont 2020** (2014-2020) och **Horisont Europa** (2021-2027) – EU:s ramprogram för forskning och innovation
-

Sammanfattning – EU-finansiering ur ett Region Skåne-perspektiv

Uppföljning av programperioden 2014-2020

- Skånska aktörer har fått nästan 6 miljarder SEK i EU-medel inom Regionalfonden, Socialfonden, Interreg och Horisont 2020. Det motsvarar omkring 4 000 SEK per invånare i Skåne. Därutöver har Skåne fått EU-finansiering genom andra program som CEF, LIFE, Leader med flera. Finansieringen har på olika sätt bidragit till den regionala utvecklingen i Skåne.
- Regionalfonden och Socialfonden är viktiga utvecklingsverktyg som bidrar väl till den regionala utvecklingsstrategin. Totalt har cirka 1,4 miljarder SEK i regionala medel tilldelats skånska aktörer för satsningar inom regionen eller gränsregionala samarbeten i Skåne-Blekinge geografin.
- Skåne är den svenska region som har haft flest antal projekt i Interreg-programmen ÖKS och Södra Östersjöprogrammet, näst flest i Nordsjöprogrammet och delad tvåa i Östersjöprogrammet.
- Av de 11 svenska, danska och norska ÖKS-regionerna har Skåne fått mest beviljade EU-medel från programmet, räknat per capita.
- Avdelningen för regional utveckling, Region Skåne, har fått uppskattningsvis 60 miljoner SEK i EU-finansiering.
- De EU-projekt som avdelningen för regional utveckling bedrivit har fokuserat på utvecklingsområden och utmaningar i linje med Regionala utvecklingsnämndens prioriteringar och den Regionala utvecklingsstrategin. Fokus i de större projekten har bland annat legat på
 - Kompetensförsörjning och matchning på arbetsmarknaden
 - Näringslivsutveckling för småföretag
 - ESS och MAX IV
 - Hållbart och gemensamt trafiksystem i Greater Copenhagen,
 - Främjande av elbilsanvändning och andra fossilfria drivmedel
 - Utbyggnad av laddinfrastruktur för elbilar
 - Naturskydd och insatser mot kusterosion
 - Life Science och samarbetet med Hamburg
- Genom EU-projekten har Region Skåne initierat en gemensam kraftsamling och samlat nyckelaktörer kring viktiga utmaningar. Det har skett i nära samarbete med det skånska näringslivet, kommunerna och universiteten.
- Genom att utnyttja EU-programmen har Region Skåne tagit tillvara sin roll som samlade och drivande utvecklingsaktör i Skåne. Region Skåne har initierat processer, mobiliserat aktörer, faciliterat och finansierat projekt – i olika roller utifrån specifika behov.
- Region Skåne har fått del av viktiga nationella och internationella nätverk i relevanta ämnesområden och geografier och gett andra aktörer tillgång till Region Skånes nätverk och arenor.
- Region Skåne har i många fall deltagit med liten andel av projektbudget men med stor strategisk betydelse.
- I många fall hade insatserna sannolikt inte skett om inte Region Skåne tagit initiativet.
- I projekten har viktiga strategiska utmaningar identifierats och kanaliserats, där Region Skåne har haft möjlighet att lyfta skånska nyckelfrågor till nationell nivå, till internationella samarbetsorgan och till EU-nivå.
- Genom projekten har andra projektpartners fått del av ett regionalt utvecklingsperspektiv som i många fall gett nya infallsvinklar för dem. Projekten har skapat tillit i förhållande till andra aktörer och visat Region Skåne som en kapabel och viktig utvecklingsaktör.

UPPFÖLJNING AV PROGRAMPERIODEN 2014–2020

Skåne har fått nästan 6 miljarder SEK från EU under perioden 2014–2020

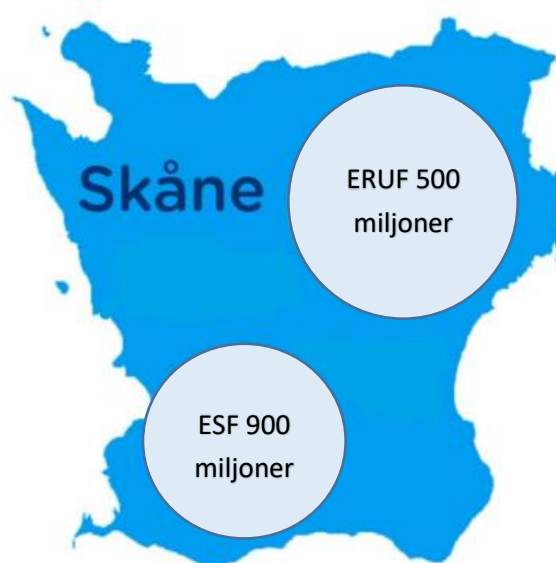
Under programperioden 2014–2020 har skånska aktörer beviljats nästan 2,4 miljarder SEK från Regionalfonden Skåne-Blekinge och Socialfonden Sydsverige, React-EU, Care och olika Interreg-program. Skånska aktörer har också hämtat hem omkring 3,3 miljarder SEK från Horisont 2020. Därutöver tillkommer ytterligare medel från andra EU-program. Finansieringen har på olika sätt bidragit till den regionala utvecklingen i Skåne.

- Genom Regionalfonden Skåne-Blekinge och Socialfonden Sydsverige har mer än 1,4 miljarder SEK i EU-medel beviljats till skånska aktörer.
- Regionalfondens nationella program React-EU och Socialfondens nationella Care-EU och React-EU-program har tilldelat skånska aktörer ca 190 miljoner SEK.
- Skånska aktörer har totalt beviljats 72 miljoner EUR (ca 770 miljoner SEK) i EU-medel inom ramen för olika Interreg-program (främst ÖKS, Östersjöprogrammet och Södra Östersjöprogrammet)
- Horisont 2020 har beviljat 315 miljoner EUR (ca 3,3 miljarder SEK) i EU-medel till skånska aktörer.
- Sammanlagt blir detta omkring 5,7 miljarder SEK i EU-finansiering som på olika sätt varit verktyg för att gynna den regionala utvecklingen i Skåne. Detta motsvarar omkring 4 000 SEK per invånare i Skåne.
- Dessutom har Skåne fått stora medel från EU-programmen CEF (Ett sammanlänkat Europa, bland annat till skånska hamnar och infrastruktur), LIFE (miljöprojekt), Leader (landsbygdsutvecklingsprojekt i Skåne) och andra EU-program.

Regionalfonden Skåne-Blekinge (ERUF) och Socialfonden Sydsverige (ESF)

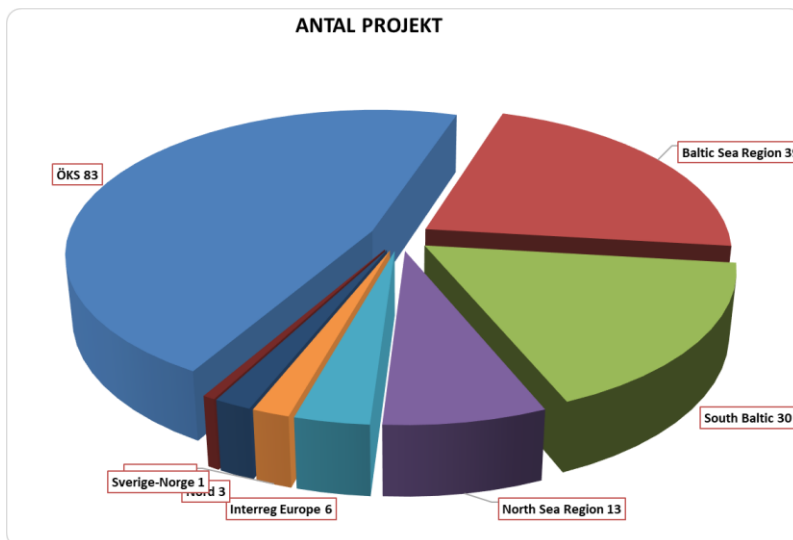
Utvärdering av programperioden visar att ESF och ERUF bidrar väl till den regionala utvecklingsstrategin.

- ESF har finansierat 122 projekt om totalt cirka 1,1 miljard SEK i Skåne-Blekinge. Av dessa har Skåne tagit del av över 900 miljoner SEK.
- Utöver detta har aktörer inom Skåne tilldelats 97 miljoner SEK inom Socialfondens nationella Care-EU och React-EU program.
- ERUF har finansierat 123 projekt om totalt 556 miljoner SEK i Skåne-Blekinge. Av dessa har skånska aktörer tagit del av över 500 miljoner SEK (ensilt eller i samarbete med Blekinge).
- Regionalfondens nationella program React-EU har finansierat 14 projekt om totalt 91 miljoner SEK inom Skåne-Blekinge. Detta för att stärka näringslivets förmåga till omstart och omställning efter Coronapandemin.

Interreg-programmen

- Skåne har deltagit i 178 Interreg-projekt där totalt 72 miljoner EUR beviljats från EU till skånska aktörer
- Omkring hälften av EU-medlen från Interreg till Skåne kommer från ÖKS-programmet.
- Lunds universitet har deltagit i flest Interreg-projekt (40), följt av Region Skåne (35) och Malmö stad (18)
- Skånska aktörer har varit Lead Partners i 32 projekt (varav 22 ÖKS). Lunds universitet har varit Lead Partner för sex projekt, Region Skåne för sex projekt, Region Skåne för tre st (inkl ett förprojekt). Flera andra aktörer har varit Lead Partner i två projekt var (Malmö Stad, Innovation Skåne, Krinova, Industriellt Utvecklingscentrum Syd, Regionmuseet Kristianstad, RISE och Sweden Water Research).
- Skåne är den svenska region som har flest antal projekt i ÖKS och Södra Östersjöprogrammet (South Baltic), näst flest i Nordsjöprogrammet (North Sea Region) och delad tvåa i Östersjöprogrammet (Baltic Sea Region).

Program	Antal projekt	EU-medel till Skåne (EUR)
ÖKS	83	35 580 000
Östersjöprogrammet	39	13 156 000
Södra Östersjöprogrammet	30	13 409 000
Nordsjöprogrammet	13	5 028 000
Interreg Europe	6	2 256 000
Urbact III	3	230 000
Nord	3	1 993 000
Sverige-Norge	1	87 000
	178	71 739 000

Organisation	projekt
Lunds Universitet	40
Region Skåne	35
Malmö stad	18
Sustainable Business Hub	16
Länsstyrelsen i Skåne	13
Krinova/Högskolan i Kristianstad	12
Helsingborgs stad	11
Lunds kommun	11
Industriellt Utvecklingscentrum Syd	9
Kommunförbundet Skåne	8
Invest in Skåne	7
Malmö Universitet	7

Forsknings- och innovationsprogrammet Horisont 2020

Horisont 2020 var EU:s ramprogram för forskning och innovation under perioden 2014-2020 med stora medel inom olika forsknings- och innovationsområden utifrån specifika utlysningar. Totalt fick Skåne omkring 315 miljoner EUR i EU-medel från Horisont 2020 under perioden. Omkring 60% gick till Lunds universitet.

En slutsats av sammanställningen är att i framtida forskningsprogram bör det skånska deltagandet kunna breddas till ytterligare aktörer både från företag, offentlig sektor och universitet/högskolor.

De största mottagarna 2014-2020:

Organisation	Bidrag från EU	Antal projekt
Lunds universitet	€ 190.500.000	303
European Spallation Source	€ 20.800.000	19
Region Skåne	€ 5.800.000	7
Malmö Universitet	€ 5.600.000	20
Immunovia AB	€ 4.200.000	1
EON Energidistribution AB	€ 3.700.000	3
Combigene AB	€ 3.400.000	1
Idogene AB	€ 2.900.000	1
Colzyx AB	€ 2.600.000	2
Senzagen AB	€ 2.400.000	1

Stockholmsregionen och Västra Götalandsregionen hämtade samtidigt hem ca 800 respektive 500 miljoner EUR under perioden, vilket delvis förklaras av att många stora forskningsinstitut, storbolag och nationella myndigheter är lokaliserade där. Östergötland hämtade samma period hem ca 120 miljoner EUR.

60 miljoner SEK i EU-medel till regional utveckling, Region Skåne

Avdelningen för regional utveckling inom Region Skåne har fått uppskattningsvis 60 miljoner SEK* i EU-medel från främst Regionalfonden, Socialfonden och Interreg men även andra EU-fonder som CEF och LIFE under programperioden 2014-2020.

Inom Regionalfonden och Socialfonden har Region Skåne drivit totalt 9 projekt, både inom de regionala och nationella programmen.

Region Skåne har totalt deltagit i 35 projekt inom olika Interreg-program, främst inom regional utveckling men även inom sjukvårdsområdet.

- ÖKS: 17 projekt
- Östersjöprogrammet: 6 projekt
- Södra Östersjöprogrammet: 3 projekt
- Nordsjöprogrammet: 1 projekt
- Interreg Europe: 3 projekt

Dessutom har Region Skåne varit Lead partner för ett projekt inom EU:s infrastrukturprogram CEF och ett inom LIFE.

Genom Horisont 2020 har Region Skåne fått mer än 60 miljoner SEK till forskningsprojekt inom sjukvården.

Invest in Skåne har medverkat i 7 Interreg-projekt, huvudsakligen inom ÖKS-programmet (inte medräknade i ovan gjorda summering av de EU-medel som beviljats åt Region Skåne).

* På grund av olika redovisningsrutiner är det svårt att få fram det exakta totalbelopp Regional utveckling, Region Skåne har erhållit i EU-medel, men 60 miljoner utgör den uppskattade nivå som kan definieras utifrån specifika uträkningar som gjorts. Beräkningen tar utgångspunkt i beviljade EU-medel utifrån beslut i respektive beslutskommittéer, medan faktiskt utfall (det projektet slutligen förbrukat) kan vara en något lägre summa. I siffrorna ingår inte Invest in Skånes projekt.

Region Skåne roll: strategisk motor, facilitator, finansiär och beslutsfattare

Region Skåne har haft ett antal olika strategiska roller i EU-projekten och i programprocesserna. Detta har gett möjlighet att agera i frågor som varit strategiskt viktiga och att på olika sätt optimera resurser och resultat.

På strategisk process- och beslutsnivå:

- Avdelningen för regional utveckling har spelat en aktiv och strategisk viktig roll i **skrivningarna av programmen**, både inför programperioden 2014-2020 och nya programperioden 2020-2027. Detta har inneburit att Region Skåne haft möjlighet att utforma programmen så att de i möjligaste mån passar för de skånska utmaningarna och prioriteringarna – och därmed blivit användbara för skånska aktörer.
 - Projektlätt skrivprocessen för Regionalfonden Skåne-Blekinge, Regional handlingsplan för Socialfonden Skåne-Blekinge samt Interreg ÖKS – efter erbjudanden från regeringen att leda skrivningen av dessa program.
 - Varit delaktiga i skrivprocesserna för Södra Östersjöprogrammet och Nordsjöprogrammet
- Avdelningen för regional utveckling har **mobiliserat aktörer, coachat och hjälpt till att navigera** – i olika roller utifrån de olika programmen. Inom Södra Östersjöprogrammet i egen-skap av officiellt utsedd regional kontaktnod, i övriga program på eget Region Skåne-initiativ med syfte att få ut mesta möjliga för Skånes del.
- Varit aktiva i **beslutsprocesserna för programmen** genom deltagande politiker i beslutskommittéer och i den politiska beredningsprocessen samt tjänstepersonsstöd från avdelningen för regional utveckling: Strukturfondspartnerskapet Skåne-Blekinge (Regionalfonden och Socialfonden), ÖKS, Södra Östersjöprogrammet, Nordsjöprogrammet, Östersjöprogrammet.

I EU-projekten

- **Projektagare, strategisk motor, facilitator:** Avdelningen för regional utveckling har initierat projekt, samlat nyckelaktörer och faciliterat projekt för att få igång insatser kring viktiga strategiska frågor för Skåne. I många fall har Region Skåne stått för en förhållandevis liten del av den totala finansieringen.
 - Exempel: ESS-projektet, Sammanhängande transportsystem i Greater Copenhagen, GREAT, Elbilslandet, LIFE Coast Adapt – *se projektexempel sidorna 14-24*.
- **Medaktör** – projekt som har letts och initierats av andra aktörer, där Region Skåne gått in i viss del och haft en utpekad strategisk roll. Här har andra aktörer tagit initiativ och Region Skåne har inte behövt ta ledarrollen.
 - Exempel: HALOS, där universiteten och forskningsanläggningarna haft huvudrollen, men där Region Skåne har adderat en viktig utvecklingsfaktor tillsammans med Region Hovedstaden (DK) och City of Hamburg (DE).
 - Inom Socialfonden Skåne-Blekinge har Region Skåne ingått i totalt 38 projekt.
- **Finansiär** – Region Skåne har gått in som finansiär för att stötta strategiskt viktiga satsningar, i flera fall utan att själv aktivt medverka – exempel
 - NUDGE – ett energieffektiviseringsprojekt för företag vilket leds av Energikontor Skåne men med kontant medfinansiering från Region Skåne.
 - Region Skåne är med 82 mkr näst störst som medfinansiär inom ERUF i programperioden 2014-2020.
- **Faciliterat processer och utbetalningar**
 - Exempel: Affärsutvecklingscheckar – där Region Skåne faciliterat bidrags- och utbetalningsprocesser av EU-medel för att öka de skånska företagens konkurrenskraft.

Lärdomar från programperioden

Strategisk nivå

- EU-projekten har gjort det möjligt att tydlig initiera, verka och samla nyckelaktörer inom de områden som Regionala utvecklingsnämnden prioriterar och den Regionala utvecklingsstrategin tydliggör.
- Region Skåne har haft möjlighet att sätta agendan; vilka områden vill vi agera strategiskt tillsammans med andra nyckelaktörer, i vilka geografier?
- Genom projekten har Region Skåne fått i gång insatser och processer som annars inte skett eller tagit mycket längre tid. Genom kraftsamling med många aktörer har resultat och nytta blivit större än om Region Skåne agerat på egen hand.
- Projekten skapar gemensamma mål att samlas kring, konkreta tidsatta insatser och ett fastställt uppföljningssystem.
- Det har varit möjligt att gå in i strategiska nyckelroller i projekt med en egen förhållandevis liten finansiering.
- Det är viktigt att göra strategiska val kring vilken roll Region Skåne går in med – utifrån specifika behov i olika frågor.
- Genom projekten ha Region Skåne fått del av viktiga nationella och internationella nätverk i relevanta ämnesområden och geografier – och gett andra aktörer tillgång till Region Skånes nätverk och arenor.
- Genom projektet har andra projektpartners fått del av ett regionalt utvecklingsperspektiv som i många fall gett nya infallsvinklar för dem. Projekten har skapat tillit i förhållande till andra aktörer och visat Region Skåne som en kapabel och viktig utvecklingsaktör. Andra aktörer har under processerna själva lärt sig att bli kapabla projektledare.
- Region Skåne har möjlighet att lyfta viktiga frågor till nationell och till EU-nivå på ett sätt som många andra aktörer saknar.
- Det har saknats en uttalad strategi för vad Region Skåne överordnat ska/inte ska satsa på vad gäller EU-projekt. Trots det pekar denna rapport mot att insatserna har matchats mycket väl gentemot de politiska prioriteringarna.

Projekttekniskt

- Genom att vara projektägare har Region Skåne byggt upp en stor kompetens och har idag goda projektledarkunskaper.
- Viktigt med genomtänkt projektansökan; realistisk, konkret och genomförbar, så det går att tydligt utläsa vad som ska uppnås, hur och när – för att undvika delade meningar när projektet inleds.
- Kvalificerad projektekonom med specialkunskaper och som är med i utformningen av budget är en avgörande framgångsfaktor.
- Inte ha alltför komplexa projektmodeller med delprojekt som har helt olika målgrupper och som är gör helhet och genomförande svårt.
- Viktigt tillsätta tillräckliga projektledningsresurser. Säkra robust bemanning och kontinuitet – minimera risken för stor personalomsättning.
- Tydlig processledning behövs initialt – kan behövas extra hjälp med igångsättningen. Behöver räkna in att det är lång startsträcka innan ett projekt rullar ordentligt.

Projektexempel

Nedan redovisas ett antal exempel på projekt som drivits av avdelning för regional utveckling med strategisk betydelse och tydlig koppling till Regionala utvecklingsnämndens prioriteringar:

- Regionalfonden och Socialfonden Skåne-Blekinge: MatchIT, PRIS, CoSkill, Nudge, Affärsutvecklingscheckar, Elbilslandet
- Interreg ÖKS: ESS & MAX IV: Cross Border Science and Society, Ett sammanhängande transportsystem i Greater Copenhagen, HALOS
- CEF – Ett sammanlänkat Europa: GREAT
- LIFE: LIFE Coast Adapt

Sammanställningen baseras på ekonomiska redovisningar av projekten, fakta om programmen samt intervjuer med respektive projektledare.

MatchIT – Kompetensmatchning i svenska bristyrken

Sverige har arbetskraftsbrist samtidigt som en stor del utrikes födda akademiker inte kommer i kvalificerade arbeten. Den offentligfinansiella vinsten av att tillvarata kompetensen hos utrikes födda akademiker uppskattas till nära 13 miljarder SEK per år. MatchIT har utvecklat en metod för att matcha kompetens hos utrikesfödda med bristyrken. Med metoden/modellen har man visat på hur man framgångsrikt kan arbeta med matchningsutmaningen.

EU-program: Europeiska Socialfonden (nationella medel)

Lead Partner: Region Skåne. Övriga parter: Lunds universitet, Region Blekinge, Blekinge tekniska högskola, Ideon, Arbetsförmedlingen

Total budget: 22 265 919 SEK

Region Skåne finansiering: 1 153 594 SEK, ca 5% av projektets totala omsättning (utfall)

Projektperiod: 2018-01-10 - 2021-04-30

Hemsida: [MatchIT - Utveckling Skåne \(skane.se\)](https://matchit-utveckling.skane.se)

Koppling till RUN:s prioritering: Stärkt kompetensförsörjning

Innebörd, resultat och lärdomar för Region Skåne:

- Som regionalt utvecklingsansvarig och projektägare för MatchIT har Region Skåne kunnat samla relevanta aktörer från olika sektorer för att utveckla en matchningsmetod/modell. I projektet har nyanlända akademiker erbjudits kortare intensivutbildningar på högskolenivå inom ett bristyrke i kombination med språkstudier samt aktiviteter med potentiella arbetsgivare och praktik. Genom att utveckla en modell som kombinerar dessa insatser har individers etablering på arbetsmarknaden främjats samtidigt som den ökat förutsättningarna för arbetsgivare att växa och utvecklas. Modellen har blivit väl dokumenterad i en metodbeskrivning.
- Den framgångsrika modellen har varit en viktig utgångspunkt för projektets ambition att bidra till förändring på systemnivå. I rollen som projektägare har Region Skåne kunnat hålla ihop den viktiga dialogen kring vad som krävs för att kunna implementera modellen och därmed skapa strukturförändring. Man har synliggjort vilka förutsättningar som behövs och vad de relevanta aktörerna måste bidra med. Projektet har möjliggjort ett viktigt lärande för partnerskapet och man har också kunnat bedriva ett viktigt påverkansarbete.
- Totalt har 100 personer i Skåne och Blekinge deltagit i MatchIT. I den mest framgångsrika omgången kom 50 procent av deltagarna i arbete efter utbildningen. Det kan jämföras med att runt 15 procent av utrikes födda akademiker vanligtvis kommit i kvalificerat arbete efter tio år i Sverige.

PRIS – Prao i Skåne

Under ledning av Region Skåne samlade projektet PRIS 30 skånska kommuner för att gemensamt skapa bättre förutsättningar för prao i regionen. Man hade konstaterat att det fanns stora skillnader i arbetet med prao både mellan och inom kommuner. Med PRIS implementerade man en regional stödstruktur för praoarbetet. En kvalitativ och samordnad prao stärker elevers valkompetens och bidrar till hållbara gymnasieval och i förlängningen till ett hållbart arbetsliv. Praon är en viktig kugge i kompetensförsörjningsarbetet. Utan PRIS hade inte en gemensam kvalitetshöjning av praoarbetet kommit till stånd.

EU-program: Europeiska Socialfonden (regionala medel)

Lead Partner: Region Skåne

Total budget: 6 298 132 SEK, 100% EU-finansiering

Region Skåne finansiering: 0 SEK (100% finansiering från EU). Utanför själva EU-projektet har Region Skåne finansierat 2,7 miljoner SEK för andra insatser kopplade till projektets verksamhet.

Projektperiod: 2020-01-02 - 2022-01-31

Hemsida: [Om PRIS - Prao i Skåne](#) | [Pris \(praoiskane.se\)](#)

Koppling till RUN:s prioritering: Stärkt kompetensförsörjning

Innebörd, resultat och lärdomar för Region Skåne

- Vid införandet av den obligatoriska praon 2018 konstaterades stora skillnader i arbetet med prao både mellan och inom kommuner. PRIS föddes som ett svar på behovet av att gemensamt skapa bättre förutsättningar för prao i regionen.
- I PRIS utvecklade projektparterna en regional stödstruktur och ett likvärdigt och standardiserat arbetssätt för praon. Med stödstrukturen och det gemensamma arbetssättet har kommunerna kunnat göra samordningsvinster och använda resurserna smartare. Arbetet har resulterat i en förbättrad och mer likvärdig prao. Prao i Skåne fortsatte under 2022 där deltagande kommuner och Region Skåne själva valde att finansiera insatserna. 18 skånska kommuner anslöt sig till den modellen. Under senare delen av 2022 genomfördes en utlysning på området, där kommunerna kunde söka medel för att ta insatser vidare. Totalt beviljades sju olika insatser, se [Utlsynning Prao i Skåne - Utveckling Skåne \(skane.se\)](#). Under 2023 fortsätter arbetet genom kommunerna. Bland annat drivs hemsidan www.praoiskane.se vidare via ett par kommuner.
- I PRIS hade Region Skåne den viktiga uppgiften att vara projektägare och den samlande kraften samt möjliggörare av strukturförändring på regional nivå. Kommunerna och regionen kunde se stora vinster i att skapa en regional stödstruktur för praoarbetet. Att utveckla praon tillsammans innebar att, på en regional nivå, kunna sprida fungerande verktyg och modeller, göra samverkansvinster, ha ett gemensamt lärande/erfarenhetsutbyte och skapa effektivisering. Ett kvalitativt och samordnat praoarbete är ett viktigt bidrag i att förbättra valkompetensen hos eleven och att, i ett längre perspektiv, stärka kompetensförsörjningen. Som projektägare kunde Region Skåne lyfta arbetet till en regional nivå och agera strateg och facilitator. Att vara en regional aktör gav utrymmet att både kunna lyssna in och utmana för att skapa utveckling.

CoSkill

Projektet CoSkill tillkom i samband med Coronakrisen/pandemin på initiativ av Region Skåne och Region Blekinge. Fokus för projektet var att under krisen rusta företag och individer i Skåne-Blekinge genom kompetensutveckling, främst kopplat till digitalisering (en process som påskyndats av pandemins konsekvenser), och att bidra till det långsiktigt strategiska kompetensförsörjningsarbetet. Som projektägare respektive projektpart kunde Region Skåne tillsammans med Region Blekinge vara en samlande, regional kraft.

EU-program: Europeiska Socialfonden (react-medel)

Lead Partner: Region Skåne

Total budget: 32 000 000 SEK

Region Skåne finansiering: 0 SEK (100% finansiering från EU). Utanför själva EU-projektet har Region Skåne finansierat 2,5 miljoner SEK för andra insatser kopplade till projektets verksamhet.

Projektperiod: 2020-06-01 - 2022-12-31

Hemsida: [Projekt och samarbeten inom näringslivsutveckling - Utveckling Skåne \(skane.se\)](https://www.skane.se/projekt-och-samarbeten-inom-naringslivsutveckling-utveckling-skane)

Koppling till RUN:s prioritering: Stärkt kompetensförsörjning

Innebörd, resultat och lärdomar för Region Skåne:

- I CoSkill medverkade 220 företag och cirka 2000 deltagare fick kompetensutveckling. Uppföljningar visar att företag och individer har blivit stärkta genom insatserna.
- En viktig del i CoSkill var att utveckla klusterorganisationernas förmåga att stötta företagen i att identifiera sitt kompetensgap och att vidareutveckla sin personal. Till sin hjälp hade projektet ett verktyg - Mind the Gap- som tydliggör och kopplar samman företagets affärsstrategi med behovet av rätt kompetens. I samband med projektet utvecklades en hållbarhetsmodul i Mind the Gap.
- CoSkill har medfört en större medvetenhet och förståelse hos klusterorganisationerna när det gäller kompetensförsörjningsfrågan/utmaningen. Genom projektet har klustren kunnat utveckla sitt samarbete och sitt erfarenhetsutbyte. Ambitioner finns att skala upp/sprida Mind the Gap-verktyget.
- Projektet har kunnat stärka både enskilda företag och individer samt bidra till det strategiska kompetensförsörjningsarbetet bland annat genom klustrens stegförflyttning.
- Projektet har dragit viktiga lärdomar: Klustren arbetar på olika sätt och har olika förutsättningar. Här behövdes regionerna som samlande aktörer vilka kunde visa riktning och skapa styrning. Ett handfast råd är att ha en gemensam genomgång av projektansökan, beslut och effektlogik som grund för att skapa samsyn. Dialogen är viktig och att vara tydlig från början.
- Erfarenheten visar att en styrgrupp bör vara på plats redan under framskrivning av ett projekt. Sammansättningen är viktig – det måste finnas mandat och förutsättningar för ett aktivt engagemang.

NUDGE – Nod för utveckling av digital och grön energiomställning

NUDGE - Ett aktivitetsbaserat nätverksprojekt där företag i Skåne ska få bättre koll på sin energianvändning och göra energieffektiviserande insatser. Målet är att sänka företagens energikostnader samt stödja företagens återhämtning i spåren av covid-19-pandemin. Genom projektet erbjuds erfarenhetsutbyte, omvärldsbevakning och individuell energikonsultation. Projektet drivs av Energikontor Skåne och Länsstyrelsen Skåne och medfinansieras av Region Skåne.

EU-program: Nationella Regionalfondsprogrammet – React-EU

Lead Partner: Energikontoret Skåne

Total budget: 4 742 284 SEK (finansieringsgrad EU 75 %)

Region Skåne finansiering: 700 000 SEK, ca 15 % av projektets totala budget (utfall inte klart)

Projektperiod: juni 2021 – augusti 2023

Hemsida: [Energikontoret Skåne](#)

Koppling till RUN:s prioritering: Ett konkurrenskraftigt näringsliv

Innebörd, resultat och lärdomar för Region Skåne:

- Projektet Nudge projektleds av Energikontoret och Länsstyrelsen är samarbetspart.
- Projektet är en vidareutveckling av ett tidigare framgångsrikt arbete som Energikontoret bedrivit för att stötta företag i sin gröna omställning och att arbeta mer energieffektivt.
- Från tidigare projekterfarenheter ser att man deltagande företag sänkt sin energiförbrukning med 15-40 %.
- Ett 30-tal företag deltar i projektet med ambitionen att utveckla sin energiomställning och effektivisering.
- Region Skåne medfinansierar projekt med kontanta medel och ingår i projektets styrgrupp men har därutöver ingen aktiv part i projektets genomförande.
- Medfinansiering till projektet består av medel från den budgetpost som är avsatt för arbete inom Klimatsamverkan Skåne, med syfte att samverka inom Skåne för att agera på Klimat och energistrategin.
- Detta projekt ligger i linje med såväl den politiska avsikten med dessa budgetmedel, som med Klimat och Energistrategin.

Affärsutvecklingscheckar

Region Skåne leder projektet Affärsutvecklingscheckar som ska bidra till att öka konkurrenskraften för skånska företag – och i förlängningen göra det möjligt för företagen att nyanställa. Projektet har haft en total budget om 40 miljoner kronor – medel som Region Skåne faciliterar för att stötta det regionala näringslivet i Skåne.

EU-program: Nationella Regionalfondsprogrammet – React EU

Lead Partner: Region Skåne

Total budget: 40 miljoner SEK (92,5 % EU finansiering)

Region Skåne finansiering: 3 miljoner SEK (samt 1,5 heltidsanställda som helt finansieras av Region Skåne)

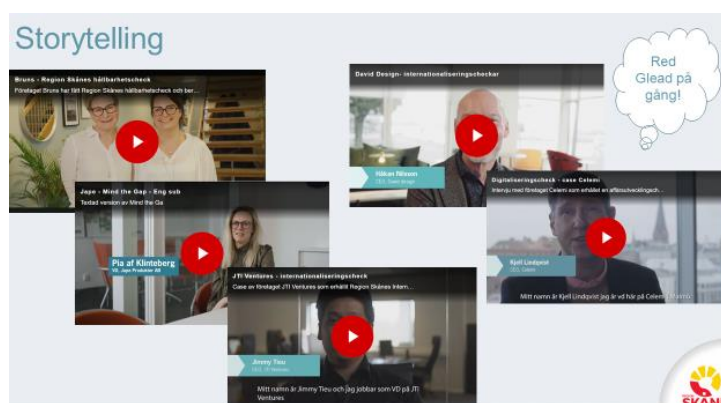
Projektperiod: 2021-06-01 – 2023-08-31

Hemsida: [Region Skåne – Affärsutvecklingscheckar](#)

Koppling till RUN:s prioritering: Stärkt konkurrenskraft

Innebörd, resultat och lärdomar för Region Skåne:

- Som ett led av Coronapandemin möjliggjordes via Europeiska Regionala utvecklingsfonden riktad finansiering via det nationella React-EU programmet (EU:s återhämningsfond) för att stötta små och medelstora företag.
- Inför 2021/2022 ansökte Region Skåne om finansiering av Affärsutvecklingscheckarna via EU-React och beviljades initialt 20 miljoner kronor. Därefter har Region Skånes budgetram utökats till 37 miljoner kronor. Tillsammans med statligt 1:1 anslag har det inneburit en total budget på 40 miljoner kronor till Affärsutvecklingscheckar, den största budgeten någonsin.
- Region Skåne leder projektet som erbjuder affärsutvecklingscheckar inom internationalisering, digitalisering, kompetensutveckling och grön omställning.
- Målgruppen för insatsen är små och medelstora företag i Skåne, med god omställningsförmåga och möjlighet att satsa på utveckling, förnyelse och innovation.
- Projektet ska, genom en ökad grad av internationalisering, digitalisering, kompetensutveckling och grön omställning, bidra till ökad tillväxt och hos små och medelstora företag i Skåne. Omställningen kommer att leda till nya affärer som tryggar företagets framtid och hjälper dem att växa. Resultatet blir framgångsrika företag som står sig starka och konkurrenskraftiga.
- Region Skåne samordnar partnerskapen som handlägger och fattar beslut om affärsutvecklingscheckar. En stor del av det företagsfrämjande stödsystemet är involverade inom ramen för de olika inriktningarna.
- Projektet avslutas under hösten 2023, i början av 2023 hade projektet haft över 400 ansökningar och genomfört nästan 200 beviljade checkar till företag.

Den satsning vi gör nu kommer innebära enormt stor skillnad. Både för vår arbetsmiljö och vårt klimat. Hållbarhetschecken hjälpte oss att skapa mer tid. Vi har kunnat anställa en projektanställd och det frigör tid för oss... Det är en extern hjälp som vi har köpt in, så den har hjälpt oss väldigt mycket... Det är en oerhört bra affär egentligen då det påskyndar en. Samtidigt blir det också att vi bidrar med fler arbetstillfällen.

/ Företaget Bruns har sökt en Hållbarhetscheck för att vidareutveckla en hårprodukt som tidigare orsakat allergi och miljöskada.

Hör företagen berätta om sina erfarenheter på Region Skånes [hemsida](#)

Elbilslandet Syd

Region Skåne har lett Regionalfondsprojektet Elbilslandet Syd, där små och medelstora företag i Skåne coachats till att ställa om till en elektrifierad och fossilfri fordonsflotta. Med goda resultat och med företagen som framtida ambassadörer har projektet bidragit till att nå de regionala målen om fossilfria transporter.

EU-program: Regionalfonden Skåne-Blekinge

Lead Partner: Region Skåne. Övriga partnerorganisationer: Skånes kommuner, Miljöfordon Sverige, Sustainable Innovation, Länsstyrelsen Skåne, Malmö stad, Region Blekinge.

Total budget: 24 miljoner SEK, 50% finansiering från EU

Region Skånes finansiering: 3,9 miljoner SEK, ca 16 % av projektets totala omsättning (utfall)

Projektperiod: januari 2018 – februari 2022

Hemsida: [Elbilslandet Syd - Utveckling Skåne \(skane.se\)](https://www.skane.se/Elbilslandet_Syd_Utveckling_Skane)

Koppling till RUN:s prioritering: Ett sammanbundet Skåne

"Vi har sedan 15 månader tillbaka investerat i 11 nya elbilar och fortsätter med arbetet att gå över till klimatsmarta alternativ."

Ulf Ivarsson, Dygnet Runt Städ

"Vi har fått mycket hjälp av Elbilslandet Syd; att göra en analys av hela vår fordonsflotta, att komma fram med nya idéer och förslag, vilka fordon som finns på marknaden."

Patrik Nyholm Elis Textilservice

Innebörd, resultat och lärdomar för Region Skåne:

- Projektet har initierats av Klimatsamverkan Skåne (Region Skåne, Länsstyrelsen Skåne och Skånes kommuner)
- Projektet har bidragit till klimatanpassning och elektrifiering av små och mellanstora företags fordonsflotta i Skåne och därigenom bidragit till att nå de regionala målen om fossilfria transporter.
- Projektet har haft en stark koppling mellan offentliga aktörer och näringslivet i Skåne, där Region Skåne tillsammans med Länsstyrelsen Skåne och Skånes kommuner verkat för att klimatanpassa näringslivet
- 36 små och medelstora företag har coachats i projektet. Genom företagsspecifika analyser, testkörningar, kunskapshöjande seminarier etc har dessa företag utarbetat miljöinriktade riktlinjer och konkreta mål samt ökat sin andel fossilfri fordonsflotta med 39% under projektperioden.
- Företagen agerar nu ambassadörer för att få andra företag att ställa om fordonsflottan.
- Inspirationsfilmer med företagen i Elbilslandet Syd: [Framgångsrika omställningsresor - Utveckling Skåne \(skane.se\)](https://www.skane.se/Framgangsrika_omstallningsresor_Utveckling_Skane)
- Ett 100-tal företag har fått kunskap och information om klimatanpassning av fordonsflottor.
- 275 laddstolpar har tillkommit inom ramen för projektet, huvudsakligen i Skåne.
- Projektet har bidragit till att taxi-verksamheten i Skåne elektrifierats. Som resultat av projektet finns nu elbilstaxi på sex orter i Skåne.
- Region Skåne har faciliterat och administrerat projektet och varit huvudfinansierare.
- Projektet hade inte kommit igång utan Region Skånes projektledning och finansiering
- Teknikutvecklingen under projektperioden har inneburit att elbilsutbud och acceptans förbättrats förutsättningarna markant under projektperioden
- Det blir en allt viktigare konkurrensfördel att företagen visar miljöprofil, och det blir allt högre grad vill företagen själva vill gå i frontlinjen för miljöutvecklingen

ESS & MAX IV: Cross Border Science and Society

I det största ÖKS-projektet hittills har Region Skåne identifierat behov, initierat samarbete, mobiliserat aktörer och faciliterat en process om hur vi utnyttjar potentialen av forskningsanläggningarna ESS och MAX IV. Detta med små insatta medel men stor drivkraft.

EU-program: Interreg ÖKS

Lead Partner: Region Skåne. Totalt 27 partnerorganisationer i Sverige, Danmark och Norge

Total budget: 19 miljoner EUR, 50% finansiering från EU

Region Skånes finansiering: 437 000 EUR, ca 3% av projektets totala omsättning (utfall)

Projektperiod: september 2015- augusti 2018

Hemsida: [ESS & MAX IV: Cross Border Science and Society](#)

Koppling till RUN:s prioritering: Ett konkurrenskraftigt näringsliv

Innebörd, resultat och lärdomar för Region Skåne:

- Forskningsanläggningarna ESS och MAX IV innebär stora möjligheter för Skåne, men för att potentialen ska nyttjas krävs många insatser.
- Projektet togs ett gränsregionalt perspektiv, ett helhetsgrepp med konkreta insatser för att främja samhällsnyttan av forskningsanläggningarna. Projektet har samlat nyckelaktörer i Sverige, Danmark och Norge, däribland 8 universitet, ESS och MAX IV, myndigheter, marknadsföringsorganisationer, regioner, kommuner etc.
- Region Skåne har initierat och faciliterat en process som sannolikt inte hade kommit i gång utan Region Skåne som motor, detta med förhållandevis liten egen ekonomisk insats.
- 194 gränsöverskridande 6-månadersexperiment har utförts för att stärka unga forskares användarkompetens och förmågan att använda ESS och MAX IV i framtiden.
- Näringslivets koppling har stärkts genom analys av regionala företagens kompetensbehov samt framtagande av "Value propositions" (onkologi, diabetes, nanoteknologi etc) och verktygslåda för att attrahera utländska företag
- Främjande av talanger och utländska spjutspetsforskare genom checklista för internationella inflyttade, kick-startprogram för medföljande (jobbsök), identifiering av gränshinder och lösning av specifikt gränshinder för forskare
- Strategiska diskussioner och facilitering av en mötesarena (Advisory board) mellan forskningsanläggningar, nationell nivå i Sverige-Norge-Danmark och regionerna har gett nya samarbeten och gemensam problembild.
- Projektet har bland annat fått universiteten att få ett regionalt utvecklingsperspektiv och lärt aktörer att driva Interreg-projekt.
- Projektprocessen har inspirerat universiteten till att genomföra ett efterföljande Interreg-projekt: HALOS

"Projektet har varit en ögonöppnare för Lunds universitet om den helhet vi måste jobba med. Vi behöver inte bara tala om forskning utan också om rekrytering och attraktivitet. Nu ser vi oss som del av något mycket större, att vi kan marknadsföra oss gemensamt som en forskningsregion."

Stacey Sörensen, vice rektor, Lunds universitet

"Tack vare ESS-projektet har regionens forskarnätverk stärkts och utökats."

Sine Larsen, professor, University of Copenhagen

Ett sammanhängande transportsystem i Greater Copenhagen

I projektet har Region Skåne har samlat svenska och danska nyckelaktörer för ett gemensamt helhetsgrepp om trafiksystemet i den gränsregionala arbetsmarknadsregionen Greater Copenhagen. Konkreta utredningsresultat, gemensamma problembilder och nya nätverk har gett ökade förutsättningar för framtida helhetssyn om mobilitet och tillgänglighet i över sundet.

EU-program: Interreg ÖKS

Lead Partner: Region Skåne. Övriga partnerorganisationer: Kristianstad kommun, Malmö stad, Helsingborgs stad, Lunds universitet och fem danska partners i Greater Copenhagen.

Total budget: 3 miljoner EUR, 50% finansiering från EU

Region Skånes finansiering: 354 000 EUR, ca 13% av projektets totala omsättning (utfall)

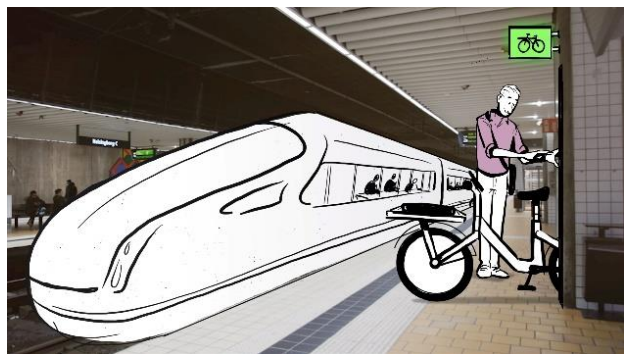
Projektperiod: Maj 2018 – juli 2021

Hemsida: [Greater Copenhagen - Infrastruktur \(greatercph.dk\)](http://GreaterCopenhagen-Infrastruktur(greatercph.dk))

Koppling till RUN:s prioritering: Ett sammanbundet Skåne

Innebörd, resultat och lärdomar för Region Skåne:

- Projektet initierades ur Greater Copenhagen's Trafikcharter-arbete
- Projektet syftade till att främja tillgängligheten med hållbara transportmedel i Greater Copenhagen och styrka regionen som knutpunkt i det transeuropeiska transportnätverket (TEN-T).
- Region Skåne har varit drivande och samlat nyckelaktörer inom konkreta trafikutmaningar i Greater Copenhagen.
- Projektet har tagit fram utredningar och underlag som använts konkret av nyckelaktörer i det fortsatta arbetet. Utredningarna har fört nyckelfrågor tydligt framåt – exempelvis vad gäller behov av landanslutningar på svensk sida vid Öresundsbron.
- De gränsregionala transportfrågorna präglas av komplexa strukturer med många aktörer och ansvarsområden i två olika länder. Projektet har fört samman nyckelaktörerna till viktiga strategiska diskussioner, till exempel Trafikverket och Banedanmark.
- Viktiga nätverk har skapats som är användbara i framtida gränsregionala trafikfrågor.
- Nyckelaktörerna har lyft konkreta utmaningar – ex biljettsystem och trafikinformation – haft kunskapsutbyte, skapat gemensam problembild och en arena för samarbete. Detta har resulterat i ytterligare förprojekt ("Brobyggarprojekt"), där Skånetrafiken samarbetat med danska aktörerna
- Samlat aktörer kring framtidsdiskussioner om mobilitet i Greater Copenhagen. Diskussionerna ledde bland annat fram till att en Cykelvägsplan för Greater Copenhagen tagits fram, goda exempel på stationsutformningar etc.
- Att frågorna behandlats inom ramen för ett EU-projekt har ökat möjligheten att samla aktörerna och att driva en konkret, tidsatt och resultatdriven process.

HALOS – Hanseatic League of Science Interconnecting Infrastructures for Life Science and Innovation

I universitetens EU-projekt om Life Science och forskningsanläggningarna i Lund och Hamburg har Region Skåne adderat en regional utvecklingsdimension till projektets forsknings- och innovationsinriktningen. Potentialen för samarbete med Hamburg är stor, särskilt när Fehmarn bältförbindelsen öppnas.

EU-program: Interreg ÖKS

Lead Partner: Lunds Universitet. Övriga partners: Region Skåne, Malmö Universitet, Universitetet i Köpenhamn, Universitetet i Hamburg, Region Hovedstaden, City of Hamburg, ESS, MAX IV, forskningsanläggningarna DESY och European XFEL i Hamburg, Medicon Valley Alliance, Oslo Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, EMBL (European Molecular Biology Laboratory)

Total budget: 3,6 miljoner EUR, 50 % finansiering från EU

Region Skånes finansiering: 50 000 EUR, ca 2 % av totala budgeten (utfall inte klart)

Projektperiod: september 2015 – augusti 2018

Hemsida: [HALOS](#) | [HALOS \(lu.se\)](#)

Koppling till RUN:s prioritering: Ett konkurrenskraftigt näringsliv

Innebörd, resultat och lärdomar för Region Skåne:

- Life Science sektorn i Skåne-Danmark tillsammans med Hamburg har mer än 100 000 anställda och kan utvecklas till ett globalt konkurrenskraftigt styrkeområde.
- Övergripande mål för projektet har varit att främja utvecklingen av en gemensam forskningsregion med Hamburg med inriktning på Life Science och forskningsanläggningarna MAX IV och ESS tillsammans med DESY och European XFEL i Hamburg
- Universiteten och forskningsanläggningarna har genomfört 40 gränsöverskridande 6-månadersexperiment med över 120 forskare i syfte att lära Life Science-forskarnas att använda teknikerna vid forskningsanläggningarna
- Region Skåne har haft en liten men mycket strategisk roll i projektet – tillsammans med Region Hovedstaden och City of Hamburg – bidragit med en strategisk diskussion och relevanta studier och därigenom stärkt kopplingen mellan forskarvärlden och det regionala utvecklingsarbetet
- Region Skåne har – tillsammans med Region Hovedstaden och City of Hamburg – främjat samarbetet mellan Science Village i Lund och motsvarigheterna i Köpenhamn och Hamburg, främjat forskarmobiliteten, studerat kopplingarna till näringslivet (Tech transfer) samt tagit fram en gemensam strategi och en handlingsplan för framtida samarbete.

”Region Skåne har varit av stor betydelse för HALOS genom att agera som en brygga och katalysator mellan forskares behov och idéer och det omgivande samhället. HALOS har fått tillgång till olika plattformar för att presentera, diskutera och möta aktörer av intresse för HALOS. Flera av dessa aktörer skulle projektet troligen inte fått tillfälle att interagera med utan Region Skånes försorg”

Kajsa M Paulsson, Projektledare HALOS. Doktor och forskargrupsledare, Experimentell Medicinsk vetenskap, Lunds universitet

GREAT – Green Region with Alternative Fuels for Transport

I GREAT-projektet har Region Skåne drivit på klimatomställningen genom att främja utbyggnad av laddinfrastruktur och tankstation för flytande gas i bland annat Hamburg-Oslokorridoren. Region Skåne har faciliterat ett unikt samarbete mellan privata och offentliga aktörer och påskyndat utvecklingen av hållbara transporter men samtidigt endast finansierat 3% av projektets budget.

EU-program: CEF – Ett sammanlänkat Europa.

Lead Partner: Region Skåne. Övriga partners: E.ON Energilösningar, E.ON Biofor, E.ON Danmark, Fordonsgas AB, Nissan, Renault, Danmarks Teknologiske Universitet. Övriga STRING-regioner har varit stödjande partners och bidragit med finansiering och deltagande i arbetsgrupper etc. En privat partner valde att hoppa av.

Total budget: 14 miljoner EUR – Faktiskt utfall: 9 miljoner EUR. 50% finansiering från EU.

Region Skånes finansiering: ca 250 000 EUR, ca 3 % av projektets totala omsättning (utfall)

Projektperiod: januari 2016 – mars 2020

Hemsida: [GREAT | EU funded Electric Car and LNG infrastructure \(great-region.org\)](http://great-region.org)

Koppling till RUN:s prioritering: Ett sammanbundet Skåne

*” When public partners show that they believe in these alternatives, it can mean a lot in order to reach a higher acceptance”
Christian Hallelöv,
E.ON Denmark*

Innebörd, resultat och lärdomar för Region Skåne:

- Projektet grundade sig på den strategi om en grön transportkorridor Hamburg-Oslo som utarbetats av det politiska samarbetet STRING.
- Region Skåne har faciliterat en process där STRING-regionerna arbetat tillsammans med privata aktörer för att driva på klimatomställningen (PPP – Public Private Partnership)
- Projektet har förenat konkreta infrastrukturinsatser med ett regionalt utvecklingsperspektiv; hur klimatomställning kan stärka utvecklingen i ett gränsregionalt helhetsperspektiv
- Genom projektet har utbyggnadsprocessen påskyndats. Det har varit den hittills största enskilda satsningen i geografin och inneburit en ökning av snabbbladdare i Sverige med 25%. Totalt 69 snabbbladdstationer i TEN-T-korridorerna, huvudsakligen längs sträckan Hamburg-Oslo/Stockholm (varav 8 st i Skåne)
- EU-medlen har möjliggjort för de privata företagen att bygga ut laddstationerna, men trots EU-finansiering var det svårt att räkna hem lönsamhet för den infrastruktur som byggdes
- Region Skånes strategiska, ledande roll och övriga STRING-regioners stöd till ett konkret klimatomställningsprojekt tillsammans med näringslivet har inneburit ett stort signalvärde
- Om inte Region Skåne tagit rollen som Lead Partner hade projektet sannolikt inte genomförts
- Finansieringen från Region Skånes och övriga stödjande partners inom STRING-samarbetet har använts till att facilitera projektet, leda strategiska diskussioner (marknadsacceptans, policy, information/kommunikation och påverkan etc), och säkerställa att mål och resultat uppfylldes. Finansiering av infrastrukturen har skett genom privat finansiering och EU-medel.
- Projektet har byggt ett värdefullt nätverk för det fortsatta arbetet, bland annat inom Effektkommissionens arbetsgrupp om elektrifiering av transportsektorn
- Samarbetet har skapat tillit och trovärdighet för Region Skåne hos nyckelaktörerna och insikter om olika aktörers premisser gällande lönsamhet och investeringsmöjligheter etc.

LIFE Coast Adapt

I ett EU-finansierat projekt om kusterosion samlar Region Skåne forskare, myndigheter och de skånska kustkommuner för att konkret testa och utveckla hållbara metoder för att skydda de skånska kusterna.

EU-program: LIFE

Lead Partner: Region Skåne. Övriga budgetpartner: Länsstyrelsen Skåne, Lomma kommun, Helsingborgs stad, Ystad kommun, Lunds universitet, Skånes Kommuner. Dessutom testas metoder i Båstads kommun, Kristianstad kommun och Trelleborgs kommun

Total budget: 4,5 miljoner EUR. 60 % finansiering från EU på de delar som är fullt stödberättigade. 49% EU-finansiering av total budget, eftersom infrastrukturinsatser etc inte ger full EU-finansiering. Havs- och vattenmyndigheten finansierar 2 miljoner SEK.

Region Skåne finansiering 538 000 EUR, ca 12 % av projektets totala omsättning – enligt budget (inte utfall) eftersom projektet inte är avslutat /För vi tillbaka alla pengar; EU + Havsvattenmyndigheten?

Projektperiod: juni 2018 – dec 2023 (innebär förlängning med ett år, inga budgetmässiga förändringar)

Hemsida: [LIFE Coast Adapt | Vi testar nya metoder mot kusterosion \(lifecoastadaptskane.se\)](https://lifecoastadaptskane.se)

Koppling till RUN:s prioritering: Ett sammanbundet Skåne, Ett konkurrenskraftigt näringsliv

"LIFE Coast Adapt syftar till att utreda och demonstrera olika naturbaserade kusterosions- och översvåmnings-skydd som samtidigt stärker kustens biologiska mångfald och ekosystemtjänster." Naturvårdsverket (Naturbaserade lösningar – ett verktyg för klimatanpassning och andra samhällsutmaningar, mars 2021)

"Långsiktigt hållbara multifunktionella åtgärder lyfts i projektet LIFE Coast Adapt" Nationella expertrådet för klimatanpassning (Lägesrapport febr 2022)

Innebörd, resultat och lärdomar för Region Skåne:

- Kusterosion är ett stort problem i Skåne och konsekvenserna förväntas öka i framtiden till följd av klimatförändringar.
- Projektet synliggör, testar och utvärderar natur- och ekosystembaserade anpassningsåtgärder i den skånska kustzonen. Genom att bevara, förbättra och återställa land- och kustnära havsekosystem ökar motståndskraften och skyddet mot kusterosion och höjda havsnivåer. Projektet ger också underlag för att utveckla långsiktigt hållbara strategier
- Projektet har initierats av Region Skåne, Länsstyrelsen Skåne och Skånes kommuner.
- Projektet har skapat viktiga kontaktytor och en mötesplats för de skånska kustkommunerna. Bland annat har studiebesök på testplatserna genomförts.
- Utan Region Skånes roll som projektägare och samordnare hade projektet inte genomförts
- Projektet ger Regional Utveckling/Region Skåne legitimitet och synlighet
- Projektet knyter samman forskare på Lunds universitet med miljöplanerare i de skånska kustkommunerna. I referensgruppen ger nyckelaktörer som SIG, SGU, danska Kustdirektoratet och universitetet i Delft (Nederländerna) värdefull expertis till projektet.
- Vid exempelvis Fortuna (Helsingborgs stad) fick metoderna konkret testning vid storm, då resultaten kunde utvärderas och ge lärdomar

**FÖRDJUPNING:
REGION SKÅNES MEDVERKAN I
EU-PROGRAMMEN 2014–2020**

Regionalfonden Skåne-Blekinge och Socialfonden Sydsverige 2014–2020

Strukturfonderna Europeiska regionala utvecklingsfonden (Regionalfonden - ERUF) och Europeiska socialfonden (Socialfonden - ESF) finansierar insatser för att stärka ekonomisk och social sammanhållning, minska regionala skillnader och förstärka den nationella arbetsmarknadspolitiken. Region Skåne tillsammans med Region Blekinge utgör tillsammans programgeografi för ERUF och den regionala handlingsplanen för ESF. Regionalt utvecklingsansvariga (RUA) har flera viktiga roller i genomförandet av fonderna.

Region Skåne har utifrån regeringsuppdrag ansvarat för och lett framtagandet av regionalt program för ERUF samt regional handlingsplan för ESF som är ett nationellt program/fond. ERUF och den regionala handlingsplanen för ESF tar sin utgångspunkt ur de regionala utvecklingsstrategierna (RUS) för Skåne och Blekinge. Att projekten ligger i linje med strategin är ett krav för att få finansiering.

Programperioden 2014–2020 löper parallellt med den nya programperioden (2021–2027) under dess uppstart med avslut för de sista pågående projekten under hösten 2023. Det är därför ännu tidigt att ge en komplett bild av programmets fulla bidrag till Skåne men en hel del resultat och lärdomar finns redan redovisade. [Utvärdering av programperioden 2014-2020](#) visar att fonderna är goda verktyg för att möta målen i regionernas utvecklingsstrategier och att projekten inom både ESF och ERUF ligger i linje med utpekade mål. Projekten har bland annat bidragit till ökad sysselsättning, kompetensförsörjning, innovationsförmåga och minskade koldioxidutsläpp.

Majoriteten av de ESF och ERUF finansierade projekten har genomförts av aktörer i Skåne, som är den större geografien i programområdet.

Europeiska regionala utvecklingsfonden – ERUF 2014–2020

Regionalfonden (ERUF) syftar till att stärka ekonomisk och social sammanhållning inom EU genom att minska regionala skillnader. Fonden utgörs av ett nationellt program samt 8 regionala program. Den regionala programgeografien utgör Skåne och Blekinge och 2014–2020 har Skåne-Blekinge programmet utgått från tre huvudutmaningar för tillväxt – låg produktivitet, låg sysselsättningsgrad och stora inomregionala skillnader.

Resultat från programperioden:

- Totalt ca 556 miljoner SEK har beviljats i ERUF stöd. Medfinansieringsgraden i programmet har varit 50 %.
- 123 projekt och förstudier har beviljats medel (46 st pågående, 77 st avslutade).
- Till detta tillkommer ca 91 miljoner SEK i stöd från React-EU. Inom React-EU har 14 projekt beviljats medel.

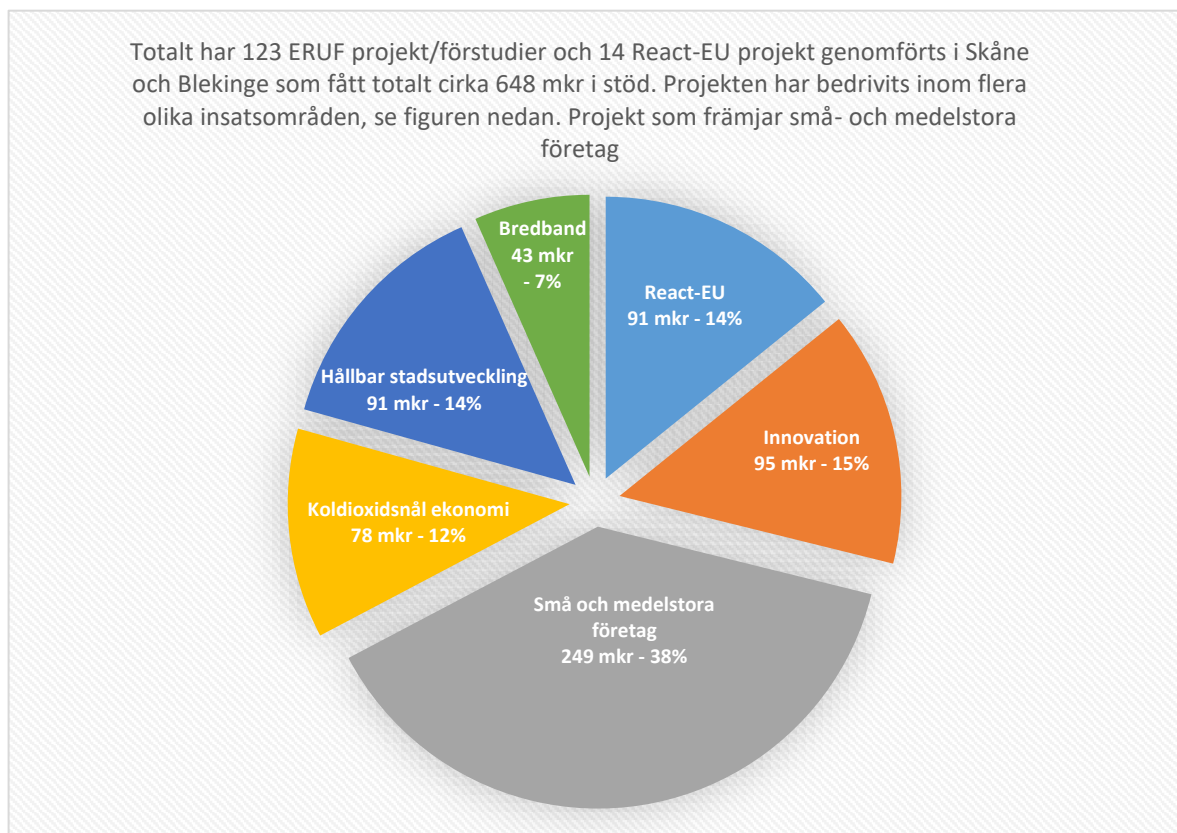
De skånska aktörerna och Region Skåne har fått en stor andel av programmets medel:

- Skåne har tilldelats 149 miljoner SEK för 55 projekt/förstudier.
- Programmet har även främjat samverkan mellan Skåne-Blekinge där 46 stycken projekt/förstudier om totalt 356 miljoner SEK beviljats.

Stödet har bidragit väl till regional utveckling:

- Utvärdering av ERUF Skåne-Blekinge 2014–2020 visar att fonden är ett bra verktyg för att möta målen i regionernas utvecklingsstrategier.

- Programmet har bland annat stöttat innovationsfrämjande satsningar, små- och medelstora företag och näringslivsutveckling, hållbar stadsutveckling och insatser för att främja den gröna utvecklingen och koldioxidsnål ekonomi.

Region Skåne, har drivit fyra projekt inom Regionalfonden (regionalt och nationellt program):

- Klimatväxling i Skåne
- Elbilslandet Syd
- Skånsk Samverkan för Innovativ informationshantering - S2I2
- Cross Innovation med kreativa näringar

Region Skåne har en viktig roll som genomförare av programmet och har initierat och faciliterat samarbete inom strategiskt viktiga områden:

Region Skåne tillsammans med Region Blekinge har flera viktiga roller i genomförandet av Regionalfonden Skåne-Blekinge. Som regionalt utvecklingsansvariga (RUA) är regionerna en av de i särklass mest framträdande aktörerna i de regionala programmen för både Regionalfonden och Socialfonden.

- RUA ingår i programskrivandet, där det regionala programmet speglar regionala behov, prioriteringar och strategier.
- RUA ingår också i genomförandet utifrån sin roll inom beslutande myndighet – Struktur-fondspartnerskapen – för Skåne-Blekinge innehar Region Skåne både sekretariat och ordförandeskap.

Därutöver är RUA viktiga möjliggörare för strategiskt viktiga satsningar som bedrivs av andra utvecklingsaktörer såsom kommuner, länsstyrelse och de företagsfrämjande systemen.

- Under programperioden 2014–2020 är Region Skåne efter Malmö Stad, som haft sitt eget programområde, den största finansiären inom Regionalfonden med **cirka 82 miljoner SEK**. Följt av Region Blekinge på cirka 73 miljoner SEK.

- Region Skåne har bland annat bidragit med medfinansiering för projektet **NUDGE** och faciliterat utbetalning av företagscheckar till små- och medelstora företag inom projektet **Affärsutvecklingscheckar** (se projektexempel).

Erfarenheter att ta med oss till den nya programperioden:

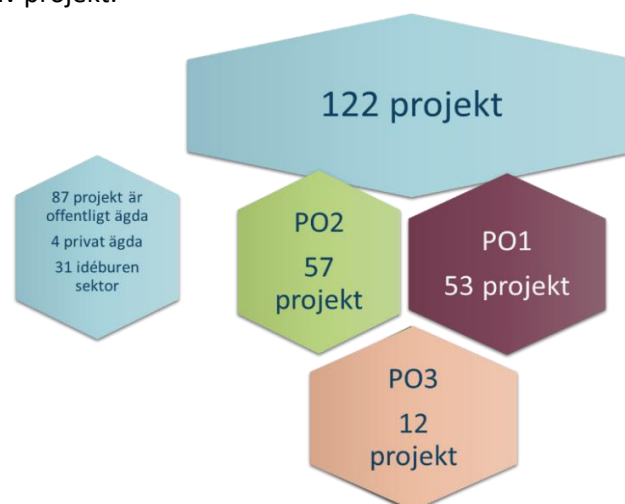
- Programmet skrivs direkt utifrån regionala utvecklingsstrategier och finansieringen har gjort det möjligt för organisationer inom såväl offentlig, privat som idéburen sektor att utveckla arbetsformer, arbetssätt, metoder och processer som bidragit till att stärka den regionala utvecklingen.
- ERUF Skåne-Blekinge 2021–2027 sätter ett mycket tydligare fokus på innovation och regionernas specialiseringsområden, satsningar riktas därmed direkt mot prioriterade områden och utpekade utvecklingsbehov.
- RUA har flera viktiga roller i genomförandet, som motor och facilitator har Region Skåne gått in med mindre andel egen finansiering men som initierat mångdubbla effekter.

Europeiska Socialfonden – ESF 2014–2020

Socialfonden (ESF) syftar till att förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken. De regionala utmaningarna och behoven formuleras i regionala handlingsplaner. Under programperioden 2014–2020 har ESF Skåne-Blekinge utgått ifrån tre huvudspår: att stimulera kompetensförsörjning; öka övergångarna till arbete; samt att öka ungas sysselsättning.

Resultat från programperioden:

- Under den gångna programperioden har cirka 1,1 miljarder SEK använts för att stärka den långsiktiga kompetensförsörjningen och minska arbetslösheten och utanförskapet i Skåne och Blekinge.
- Finansieringsgraden från ESF (det som ges i EU-stöd) har varierat under programperioden 2014–2020, generellt har den inte gått under 50 % i EU-stöd.
- 122 projekt och förstudier har finansierats vilka riktat sig både gentemot anställda och mot arbetssökande.
- Cirka 44 000 personer deltagit i projektens aktiviteter och många har stärkt sin ställning på arbetsmarknaden.
- Det tredje programområdet (PO3) har fokuserat på sysselsättning för unga, med fokus att minska arbetslösheten bland unga mellan 15 och 24 år. Drygt 8000 unga deltog i något av Sveriges tolv projekt.

Källa Svenska ESF-rådet 2022

De skånska aktörerna och Region Skåne har fått en stor andel av programmets medel:

- Över 900 miljoner SEK har gått till projektaktörer inom Skåne eller till projekt i samverkan mellan aktörer i Skåne och Blekinge.
- Region Skåne har själva drivit 4 projekt inom ESF Skåne-Blekinge samt 1 projekt inom det nationella React-EU programmet.
- Härutöver har skånska aktörer deltagit och drivit 15 projekt inom de nationella ESF-programmen för React-EU och Care-EU för ett totalt belopp om cirka 97 miljoner SEK (dessa programdelar har 100 % finansiering).

Stödet har bidragit väl till regional utveckling:

- Utvärdering av ESF 2014–2020 visar att fonden är ett bra verktyg för att möta målen i regionernas utvecklingsstrategier.
- Programmet har bland annat bidragit väl till mål 1. *Erbjuda framtidstro och livskvalitet*, bland annat genom att främja möjligheter till livslångt lärande och genom insatser för att få individer närmare arbetsmarknaden.

Region Skåne, har drivit fem projekt inom Socialfonden:

- MatchIT
- KomIn
- Pris – Prao i Skåne
- CoSkill
- React-EU USB Create

Region Skåne har en viktig roll som genomförare av programmet och har initierat och faciliterat samarbete inom strategiskt viktiga områden:

Region Skåne tillsammans med Region Blekinge har flera viktiga roller i genomförandet av Socialfonden. Som regionalt utvecklingsansvariga (RUA) är regionerna en av de mest framträdande aktörerna inom både Regionalfonden och Socialfonden.

- RUA skriver fram den regionala handlingsplanen för Socialfonden vilken speglar regionala behov, prioriteringar och strategier.
- RUA ingår också i genomförandet utifrån sin roll inom beslutande myndighet – Strukturfondspartnerskapen – för Skåne-Blekinge innehar Region Skåne både sekretariat och ordförandeskap.
- Region Skåne har därutöver deltagit i någon roll (samverkanspart, medfinansiär etc.) i totalt 38 projekt inom ESF Skåne-Blekinge.

Erfarenheter att ta med oss till den nya programperioden:

- Regional handlingsplan skrivs direkt utifrån regionala utvecklingsstrategier och finansieringen har gjort det möjligt för organisationer inom såväl offentlig, privat som idéburen sektor att utveckla arbetsformer, arbetssätt, metoder och processer som bidragit till att stärka den regionala utvecklingen.
- RUA har flera viktiga roller i genomförandet, som motor och facilitator har Region Skåne gått in med mindre andel egen finansiering men som inneburit mångdubbla effekter (Region Skåne har drivit 5 projekt men deltagit i 38 projekt).
- Inom programgeografin så är Skåne framträdande och skånska aktörer har tagit del av majoriteten av programmets finansiering.

Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak (ÖKS) 2014–2020

Programgeografin innehåller 11 regioner i Sverige, Danmark och Norge. Programmet tar utgångspunkt i gränsregionala utmaningar och Region Skåne har agerat inom strategiska frågor i Greater Copenhagen och STRING-geografin.

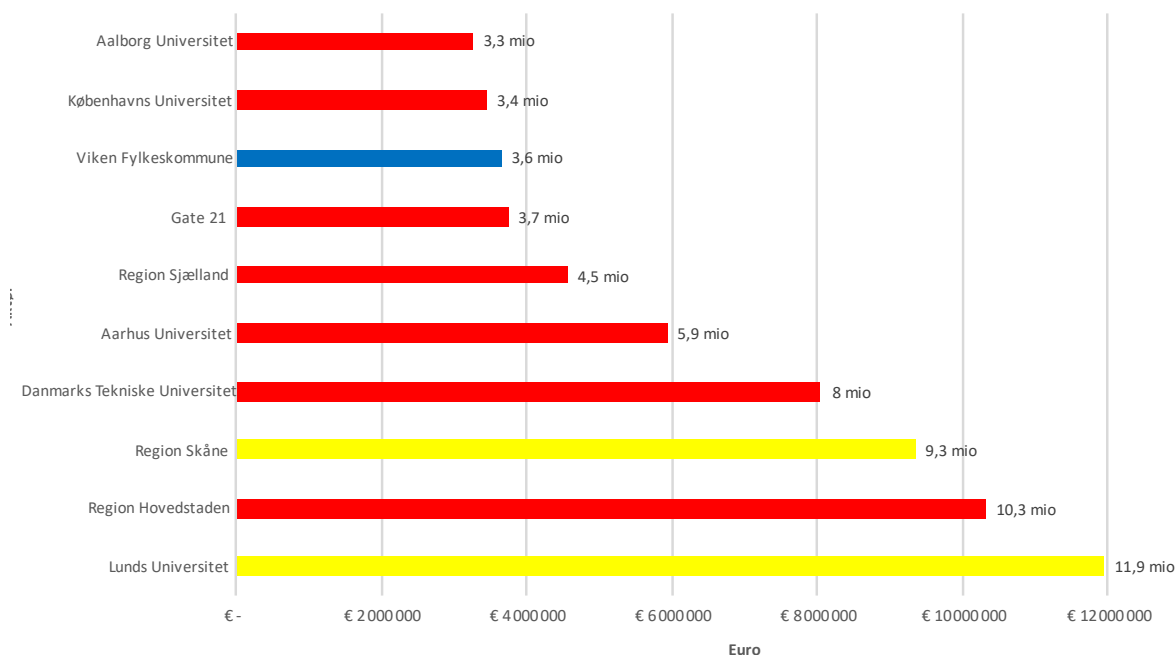
Resultat för programperioden 2014–2020

- Totalt för hela ÖKS-geografin fanns 127,5 miljoner EUR EU-medel + 15,8 miljoner EUR norska medel i programperioden
- EU-finansiering: 50%.
- 88 fullskaliga projekt har genomförts + ca 80 förprojekt

De skånska aktörerna och inte minst Region Skåne har fått en stor andel av programmets medel:

- Skåne har deltagit i 83 projekt.
- Region Skåne har deltagit i 17 projekt och 5 förstudier. Ungefär hälften var kopplat till Regional utveckling och övriga till sjukvården.
- Störst stödmottagare var Lunds universitet (11,9 miljoner EUR), näst störst Region Hovedstaden (10,3 miljoner EUR) och tredje störst var Region Skåne (9,3 miljoner EUR).
- Av de medel som tillföll Skåne stod Lunds Universitet och Region Skåne för 63%
- Fördelat på geografiska regioner fick Hovedstadsregionen mest stöd (44 miljoner EUR) och därefter Skåne (34 miljoner EUR). På tredje plats kom Västra Götaland (15 miljoner EUR).
- Per capita fick Skåne mest (25 EUR/person) och på andra plats Hovedstadsregionen (24 EUR/person), medan genomsnittet låg på 12 EUR/person.

De 10 största stödmottagarna (organisationer)

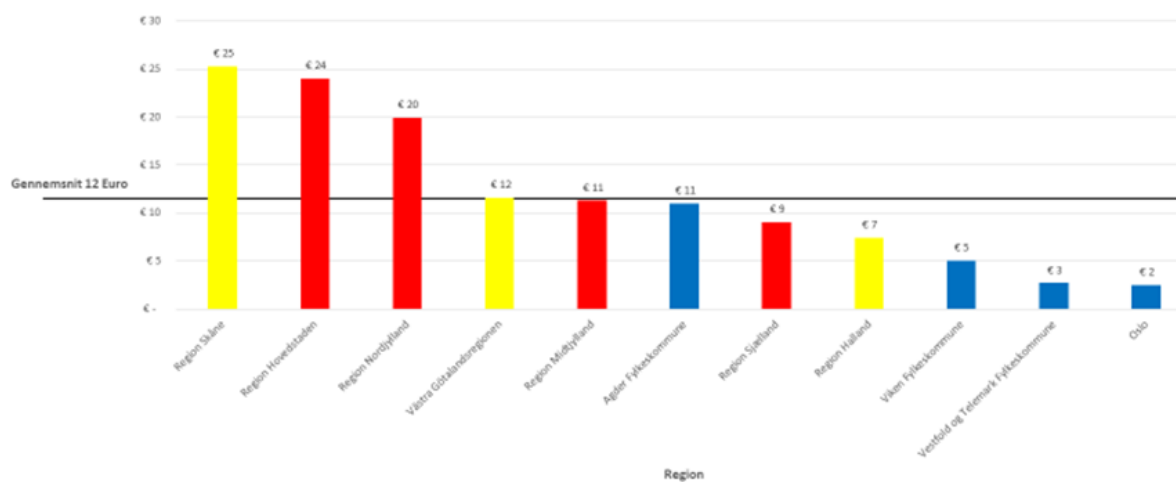
Regional utveckling/Region Skåne, har varit Lead Partner i två projekt och initierat samarbete om strategiskt viktiga frågor:

- ESS & MAX IV: Cross Border and Society (se projektexempel)
- Ett sammanhängande transportsystem i Greater Copenhagen (se projektexempel)

Region Skåne har haft strategiskt viktiga roller i andra projekt, ex

- HALOS (se projektexempel)
- Lightning Metropolis
- ReproUnion (sjukvården)
- Region Skåne har varit Lead partner för tre förprojekt/Brobyggarprojekt kopplade till transportområdet (två av dem drivna av Skånetrafiken)

Beslutade medel per capita

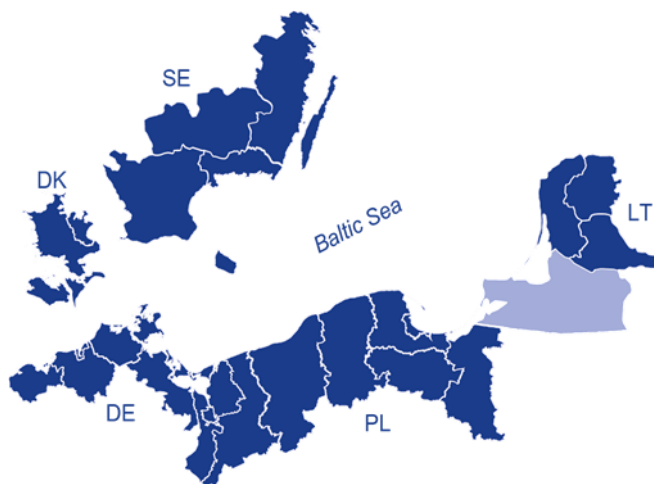

(Källor: sammanställning från ÖKS-sekretariatet juni 2022, Sammanställning från Tillväxtverket sept 2022.)

Interreg Södra Östersjöprogrammet 2014–2020

I Södra Östersjöprogrammets geografi ingår svenska, danska, tyska, litauiska och polska regioner belägna runt Södra Östersjön. Fokus under programperioden 2014–2020 var att utveckla den blå och gröna tillväxtpotentialen genom gränsöverskridande samarbeten.

- Totalt för hela geografin fanns 78 miljoner EUR i EU-medel
- EU-finansieringen för svenska parter var 75%

Programmet hade fem tematiska prioriteringar:

- Stärka små och medelstora företags konkurrenskraft
- Utveckla hållbara turistmål och öka användningen av grön teknologi
- Utveckla hållbara transporter
- Öka andelen kvalificerad arbetskraft inom den gröna och blå sektorn
- Stärka samarbetskapaciteten hos aktörer för att öka deltagandet i gränsöverskridande samarbeten

Skånska aktörer har deltagit i 30 Södra Östersjöprojekt som totalt beviljades 13,4 miljoner EUR i EU-medel (flest i jämförelse med andra svenska län)

Region Skåne har varit partner i tre projekt - **BioBiGG**, **Morpheus** och **SBPIN**. De förstnämnda har haft ett miljöfokus och det sistnämnda har jobbat med att stärka den internationella samarbetskapaciteten. Till stor del är det de skånska kommunerna som deltagit i programmet, men även ideella organisationer, företagsfrämjande aktörer och lärosäten har varit aktiva.

Programmet har kontaktnoder i samtliga regioner som ingår i geografin. I Skåne är det Regionen som är säte för noduppdraget. Kontaktnodernas uppgift är att vara en länk mellan programsekretariatet och de regionala aktörerna. Det handlar om att guida, lotsa och stötta ansökare men även att fungera som stöd till den svenska delegationen i fastställande av svensk position inför projektprioritering i programmets Övervakningskommitté.

Interreg Östersjöprogrammet (BSR) 2014–2020

Programgeografin innehåller 9 EU-länder runt Östersjön samt Norge. Fokus är samarbete med fokus på ett förverkligande av EU:s Östersjöstrategi.

Resultat för programperioden 2014–2020

- Totalt för hela geografin fanns 250 miljoner EUR i EU-medel
- EU-finansieringen var 80%.
- Totalt har 199 projekt genomförts, med totalt 1700 partners, varav 219 svenska aktörer

De skånska aktörerna och Region Skåne

- Skåne har deltagit i 39 projekt och beviljats 13,2 miljoner EUR i EU-medel
- Region Skåne har varit med i 6 projekt
- Utifrån programmets inriktning har Region Skånes deltagande huvudsakligen gällt utveckling av transportkorridorer och miljö, energi- och vattenfrågor. Region Skåne har haft relativt sett små roller som möjliggjort samarbete på stora arenor.

Projektexempel – Region Skåne

- Scandria 2ACT – Sustainable and multimodal transport actions in the Scandinavian-Adriatic corridor – etablering av samarbete i transportkorridoren (Totalbudget: 3,6 miljoner EUR, Region Skåne 350 000 EUR)
- TENTACLE – utveckling av TEN-T transportkorridorer för ökad tillväxt i Östersjöområdet (Totalbudget 3,8 miljoner EUR, Region Skåne 82 000 EUR)
- Smart Blue Regions – främjandet av hållbar blå tillväxt inom havssektorer (Totalbudget 1,8 miljoner EUR, Region Skåne 215.000 EUR)

Erfarenheter att ta med oss till den nya programperioden:

- Projekten i programmet har skapat nätverk som annars hade varit svåra att etablera i Östersjöområdet inom områden som är mycket relevanta för Region Skåne. Detta kan bli särskilt viktigt när säkerhetsfrågor i Östersjöområdet nu hamnat i fokus till följd av invasionen i Ukraina.

Interreg Nordsjöprogrammet 2014–2020

Skåne, Halland, Västra Götaland, Kronoberg och Värmland är de svenska län som ingår i Nordsjöprogrammets geografi. Målsättningen under programperioden 2014–2020 var att göra Nordsjöregionen till en bättre region att bo och investera i.

- Totalt för hela geografin fanns 167 miljoner EUR i EU-medel
- EU-finansieringen för svenska parter var 50%

Programmet hade fyra prioriterade insatsområden:

- Tillväxt – stärka forskning, teknisk utveckling och innovation i privat och offentlig sektor
- Miljöinnovation – främja grön tillväxt
- Hållbar Nordsjöregion – skydd mot klimatförändringar och bevara miljön
- Främja hållbara transporter och mobilitet

Skånska aktörer har deltagit i 13 Nordsjöprojekt som totalt beviljades 5 miljoner EUR i EU-medel (näst flest av de svenska länen efter Västra Götaland)

Region Skåne har deltagit i projektet **RIGHT** som tacklat utmaningen med att matcha industrins behov av att innovera/vara konkurrenskraftig med nödvändig kompetens. Ytterligare ett par exempel på projekt med skånskt deltagande är **BLING** vars fokus var att dra nytta av block-chain-teknologin (en speciell form av databas) i utvecklingen av service till medborgarna samt **Pro Circ** vars syfte var att använda upphandlingsförfarandet som ett instrument för att skapa cirkulära lösningar. I BLING ingick Länsstyrelsen Skåne som part och i ProCirc Malmö stad.

Nordsjöprogrammet har ett svenskt tjänstepersonnätverk som stöttar ansökare och som bistår den svenska subkommittén i fastställande av svensk position inför projektprioritering i programmets Övervakningskommitté. Region Skåne har en tjänsteperson som ingår i nätverket.

Källor:

- Ramböll (2021): Uppföljning av Regionalfonden och Socialfonden Skåne-Blekinge
- Tillväxtverkets databassammanställningar av Skånes deltagande i EU-programmen.
- Kommissionens databaser (Horisont 2020) [KOMs databas](#)
- Region Skånes ekonomisystem
- EU-programmens hemsidor
- Intervjuer med projektledare för EU-projekt (redovisade projektexempel) inom avdelningen för regional Utveckling, Region Skåne: *Sara Anderhov, Inga Andersson, Lars Braedstrup-Holm, Camilla Greiff, Britt Karlsson Green, Charlotta Levin, Eskil Mårtensson, Bengt Nilsson, Olga Szczepankiewicz.*
- Input från projektgruppen för denna sammanställning, Externa relationer och stöd, Regional utveckling, Region Skåne: *Johanna Haward, Ulrika Melander, Eskil Mårtensson, Eva Paulin.*
- Bilder från <https://audiovisual.ec.europa.eu/> samt Lunds universitets bild- och mediabank, EU-projektens hemsidor (kartbilder) och från redovisade projekt.